

MAASEUTULUONTO KUVIEN JA ÄÄNIEN MAAILMASSA

Minna Harjuniemi

Opinnäytetyö
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Agrologi (AMK)

2015

Luonnonvara- ja ympäristöala
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Tekijä	Minna Harjuniemi	Vuosi	2015
Ohjaaja	Merja Mattila		
Työn nimi	Maaseutuluonto kuvien ja äänien maailmassa		
Sivu- ja liitemäärä	44 + 1		

Opinnäytetyö koostuu kahdesta osiosta: teoriasta ja visuaalisesta esityksestä maaseudusta. Teoriaosiossa kerrotaan lyhyesti maaseudusta ja sen matkailusta. Markkinoinnin osiossa ilmenee, kuinka se vaikuttaa visuaalisesti tähän työhön. Valokuvauksen ja äänen tekniikka ovat keskeisessä osassa, koska ilman näitä tekniikoita tuotosta ei olisi. Viimeisenä paljastetaan toimintatavat eli suunnitelmat, toteutukset ja mahdolliset ongelmat ja ratkaisut.

Tuotos on valokuvattu ja äänitetty vuoden 2014 aikana. Äänitystekniikkaan ei tässä työssä ole ollut mahdollista panostaa taloudellisesti, joten osin on tukeuduttu olemassa olevaan valmiiseen äänimateriaaliin. Kuvaukset ovat lähinnä sijoittuneet Keminmaan, Kuusamon ja Rovaniemen seuduille. Vanhemmat kuvat on otettu vuosien varrella pitkin Suomenmaata.

Teoksen teemana on vuodenaika. Tämä tuotos on kameran linssin ja mikrofonin läpi suodatettu tuotos, joka on toteutettu kuvan, äänen ja tekstien avulla. Kuviin liittyvät tekstit markkinoivat ja täydentävät maaseudun imagoa. Ne kertovat yhdessä oman tarinansa maaseutuluonnon vuodenaikojen värikkästä rikkaudesta ja moni-ilmeisyydestä luonnonmaisemiin ja eläimistöön. Lopulta kaikki elementit sulautuvat yhteen antamalla kuvan ainutlaatuisesta maaseudusta maaseutumatkailussa.

Avainsanat
Muita tietoja

maaseutu, valokuvaus, markkinointi
Työhön liittyy multimediaesitys

Natural resources and the environment
Rural Industries

Author	Minna Harjuniemi	Year	2015
Supervisor(s)	Merja Mattila		
Subject of thesis	Countryside Nature in World of the Pictures and Voices		
Number of pages	44 + 1		

This thesis consists of two parts, theory and visual presentation of the countryside. The theoretical part is about the countryside and its tourism. The marketing part consists of how marketing affects this work visually. The technique of photography and of the voice are in a central part because without this technique the output would not exist. The ways of action i.e. the plans, realization and possible problems and solutions are uncovered last.

The thesis has been photographed and recorded during the year 2014. It has not been possible to invest economically in the recording technique, so this thesis prerecorded voice material is used. The photo shoots have been placed mainly in the regions of Keminmaa, Kuusamo and Rovaniemi. Older pictures are from various sites in Finland.

The theme of this thesis are seasons. This output is filtered through the lens and microphone of the camera and produced with the help of a picture, voice and texts. The texts which are related to the pictures market and supplement the image of the countryside. They tell their own story in color of the wealth and transparency of the seasons in the countryside landscapes and its fauna. Eventually all the elements merge together by displaying the picture of the unique countryside in rural tourism.

Key words	countryside, photography, marketing
Special remarks	The thesis includes a multimedia presentation

SISÄLLYS

KUVIOLUETTELO	6
1 JOHDANTO	7
2 MAASEUTU JA MATKAILU	9
2.1 Maaseutu ja maaseutumatkailun määrittäminen	9
2.2 Maaseutumatkailun tila	10
2.3 Maaseutumatkailun vahvuuksia ja heikkouksia	11
2.4 Matkailumaaseudun luonto	12
2.5 Luonnonäänet maaseutuympäristössä	13
3 MARKKINOINTI	14
3.1 Markkinointiviestinnän muotoja	14
3.2 Visuaalisen markkinoinnin keinot	15
4 VALOKUVAUKSEN TEKNIikka	17
4.1 Valotusaika, liike, suljin ja himmenin	17
4.2 Herkkyys	18
4.3 Luonnon valokuvan visualisointi	19
4.4 Laitteisto	19
4.4.1 Kamerate	19
4.4.2 Objektiivit	21
4.4.3 Salama	27
4.4.4 Muut varusteet	29
4.5 Kuvankäsittely	31
5 ÄÄNEN TEKNIikka	34
5.1 Äänen perusteet ja digitaalinen ääni	34
5.2 Äänimaisema	35
5.3 Äänen tallentaminen	36
5.4 Ääniohjelmat	37
6 PROSESSIN KUVAUS	38
6.1 Suunnitelma	38
6.2 Toteutus	38
6.3 Ongelmat ja ratkaisut	40
7 POHDINTA	41
LÄHTEET	43

LIITTEET	45
----------------	----

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Aukon ja himmentimen selkeyttävä kuva (Freeman 2008, 18).....	17
Kuvio 2. Herkkyyden yhteys valotusaikaan ja aukkoon (Flyktman 2014, 27)....	18
Kuvio 3. Polttovälien erot (Flyktman 2014, 84)	24
Kuvio 4. Eri aukkonumeroita objektiivissa (Flyktman 2014, 91)	25
Kuvio 5. Optinen kuvanvakaaja (Flyktman 2014, 96).....	26
Kuvio 6. Sähköinen kuvanvakain (Flyktman 2014, 96)	27
Kuvio 7. Väritasapainon säädöt (Flyktman 2014, 361).....	33
Kuvio 8. Älypuhelimella kuvattu panoraamakuva.....	33

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tavoitteena on markkinoida maaseutu ympäristöä kuvin ja luonnon ääniin. Kuvat ja äänet yhdistetään teokseksi, johon liitetään aiheisiin liittyviä tekstejä. Aihe on ajankohtainen, koska maaseutumatkailu tarvitsee markkinointia ja tuotteiden kehittämistä. Hyvinvointi ja jaksaminen ovat ihmiselle tärkeitä elementtejä elämässä ja maaseutu tarjoaa paikan rentoutumiselle. Maaseudun arvot ja mahdollisuudet tulevat esille tässä teoksessa.

Työ koostuu kahdesta osasta, teoriasta ja esittävästä osasta eli multimediaesityksestä. Teos rikkoo rajoja ja tuo esille erilaisen maaseudun. Se on näkemys maaseutu ympäristön rikkauksista, josta näkee kuinka maaseutu ja luonto kytkeytyvät toisiinsa. Työn teoria osio painottuu maaseutumatkailuun ja itse esitys koostuu omasta kuvamateriaalista ja äänimateriaaleista. Tässä työssä äänitstekniikka on ollut minimaalinen ja sen takia on käytetty lisäksi Yleisradion (Yle) ääniarkiston äänimateriaalia.

Opinnäytetyön sisällön ensimmäinen osa kertoo maaseudusta ja matkailusta. Maaseutua käsitellään pintapuolisesti ja maaseutumatkailusta kerrotaan sen nykytilasta ja sen vahvuuksista ja heikkouksista. Markkinointi osiossa kerrotaan viestintämarkkinoinnista ja visuaalisen markkinoinnin keinoista. Valokuvauksen tekniikassa keskitytään tekniikkaan, laitteistoon ja kuvankäsittelyyn. Äänen tekniikassa selitetään äänen perusteet ja siihen liittyviä asioita. Prosessin kuvauksessa käy ilmi suunnitelmat, prosessin toteutus, ongelmat ja ratkaisut.

Agrologilla täytyy olla tieto taitoa monesta eri alasta. Hänen on hyvä tietää myös maaseutumatkailun markkinoinnin mahdollisuuksista. Tällä tavoin voidaan laajentaa käsitystä maaseudusta ja sen luonnosta. Agrologista halutaan taitava monialaosaaja, joka on tietoinen maaseudulla tapahtuvista asioista. Opinnäytetyön kautta tuleva agrologi saa positiivisen näkemyksen maaseutuluonnosta. Positiivisilla asioilla voidaan vaikuttaa maaseutu ympäristön kuvaan ja kannustetaan agrologia tekemään ekologisia valintoja.

Valokuvauksen tekniikka osiossa näkyy oma osaamiseni kuvauksessa. Valokuvaus on jäänyt pysyväksi harrastukseksi ja mahdollisesti alalta löytyy töitä tulevaisuudessakin. Kokemusta on kertynyt 14 vuotta. Tiedot valokuvauksen saloihin on opittu vuosien varrella. Yrityksien ja erehdyksien kautta on kehitytty paremmaksi kuvaajaksi, mutta vielä on opittavaa.

Tämä opinnäytetyö liittää valokuvausharrastuksen ja kiinnostuksen maaseutuun. Opinnäytetyö markkinoi maaseudun matkailun mahdollisuuksia visuaalisin keinoin. Haluan rikkoa rajojani ja tuoda esille erilaisen maaseudun ja sen arvot ja mahdollisuudet. Halu tiedostaa ympäristöä ja sen luontoa on yksi syy, miksi opinnäytetyön toimintatavaksi valikoitui visuaalinen työ. Harrastuksen liittäminen opinnäytetyön tekoon vahvistaa omia taitoja ja antaa varmuutta työn tekemiseen. Vahva mielenkiinto luontoa kohtaan helpotti aiheen valintaa ja sen vuoksi tämä kokeileva opinnäytetyö sai alkunsa.

2 MAASEUTU JA MATKAILU

2.1 Maaseutu ja maaseutumatkailun määrittäminen

Maaseutu käsitteenä on monimuotoinen. Maaseutu pitää määrittää ensin, ennen kuin voidaan käsitellä maaseutumatkailun käsitettä. Perinteisen määritelmän mukaisesti taajamien ulkopuolisia alueita eli haja-asutusalueita pidetään maaseutuna. Kansainvälisessä tarkastelussa kuten World Trade Organisation ja OECD:n julkaisuissa käytetään maaseudun laajaa määritelmää, joka perustuu asukastiheyteen maaseudulla / kaupungissa. Tämän kriteerin mukaan maaseutua on se, jos neliökilometrin alueen säteellä on alle 150 asukasta. Maaseutua on kaupunkien ja taajamien ympärillä oleva läheinen maaseutu, syrjäinen ja ydinmaaseutu. (Hemmi 2005, 185–186.)

Lähimaaseudulla ei yleensä ole yritystoimintaa, vaan se keskittyy lähinnä ydinmaaseutuun ja syrjäiseen maaseutuun. Yritystoiminta läheisellä maaseudulla tarjoaa pääsääntöisesti ravitsemus- ja kokouspalveluita kaupunkilaisille. Lähi-alueet on tarkoitettu asumiseen ja sieltä käydään töissä lähikaupungissa. Kaupunkilainen mieltää maaseudun loman- ja vapaa-ajan viettopaikaksi, joka on ympäristöltään rauhallinen ja paikka, jossa voi lepuuttaa hermoja. (Hemmi 2005, 186.)

Lyhyesti kerrottuna maaseutumatkailu on maaseudulla tapahtuvaa matkailun elinkeino- ja yritystoimintaa. Luonto, maisema, kulttuuri ja pienyrittäjäys ovat voimavaroja maaseutumatkailussa. Edellä mainitut maaseudun luontaiset edellytykset ovat keskeisiä elementtejä maaseutumatkailua määrittäessä. Maaseutumatkailussa on tarkoitus noudattaa matkailun periaatteita vastuullisesti ja paikallisten elämäntapojen syytä kunnioittaa, jos aikoo toimia eettisesti oikein. Puhdas luonto metsineen, saaristot ja vesistöt ovat tärkeä luonnonvara, joita voidaan hyödyntää monipuolisesti tekemällä laadukkaita tuotteita ja palveluita asiakkaille. (Hemmi 2005, 185.)

2.2 Maaseutumatkailun tila

Maaseutumatkailu on kehittynyt alun perin Ruotsi-Suomen aikana. Kestikievarilaitos syntyi 1279-luvulla kuninkaan määräyksellä. Kestikievarilaitoksen perustamisen aikana ja muut tämän jälkeen syntyneet kievarit sijaitsivat maaseudulla sopivan päivamatkan etäisyydellä toisistaan. Ne tarjosivat matkaajille majoitusta ja ruokaa. Palveluna tarjottiin myös vaihtohevosta, jotta matka sujuisi joustavasti ja nopeasti. (Lüthje 2005, 57.)

Varakkaat ihmiset rakensivat huviloita maaseudulle luonnonkauniiseen ympäristöön. Vähemmän varakkaat tyytyivät rakentamaan vaatimattomampia mökkejä ja kesäasuntoja. Myöhemmin 1930-luvulla lama lisäsi maaseutumatkailun asiakkaita, jotka vuokrasivat huoneita maaseudulta. Oma mökki tarjosi houkuttelevamman vaihtoehdon heille, jotka tulivat vuosittain lomalle maaseudulle. Suomalaiset rakensivat itse kesämökin ja harrastivat kiertoajeluita. (Lüthje 2005, 58.)

Vuokraustoiminta yleistyi 1960-kuvulla, ja suomalaiset alkoivat harrastamaan kiertoajeluita maaseudulle. Maaseutumatkailun termit olivat 1970-luvulla vaihtelevia, esimerkiksi mökkilomailu tarkoitti maaseutumatkailua, vaikka mökillä ei ollut mitään tekemistä yhdenkään maatilán kanssa. Matkailutoiminta toi lisätienestiä maaseudulle. (Lüthje 2005, 58.) Maatilamatkailu oli saanut alkunsa.

Kaupungistuminen on vieraannuttanut ihmisen luonnosta ja maaseudusta. Kaupunkilaislapselle loma voi olla ainoa tapa tutustua maaseutuun. Lapsiperheet ovat tyypillisimpiä asiakkaita maaseutumatkailussa. Ulkomailla kaupungistuminen on entistä enemmän voimistunut, joten ulkomaalaiset tulevat mielellään lomailemaan harvaanasuttuun ja melko puhtaaseen Suomen luontoon. Heille ei riitä vain mökkiloma, vaan heille täytyy järjestää ohjelmapalveluita, esimerkiksi vaellusta tai kalastusta. (Ylikorpi 1993, 9.)

Tulevaisuuden maaseudun kehittymiseen merkittävästi vaikuttavat teknologian kehittyminen, verkkopalvelujen kasvu ja liikenneyhteydet. Maaseudun koko-

naisvaltainen kehittyminen tukee maaseutumatkailun tulevaisuutta. Väestön ja työvoiman ikääntyminen vaikuttavat myös tulevaisuuteen. Maaseudulla tarvitaan nuoria maaseutumatkailuyrittäjiä. Tutkimuksissa katsottiin, että matkailualalla ollaan menossa parempaan suuntaan pitkällä tähtäimellä. Ulkomailta suuntautuva matkailu ja Suomen oma matkailu ovat kasvusuunnassa. (Ryymin 2008, 36.) Maaseutumatkailun tulevaisuus näyttää hyvältä.

2.3 Maaseutumatkailun vahvuuksia ja heikkouksia

Vahvuudet maaseutumatkailussa ovat yrityksen sijainti, sen saavutettavuus ja ympäristö. Maatilamatkailukohde sijaitsee yleensä maisemaltaan luonnonkauniilla paikalla hyvien liikenneyhteyksien varrella. (Ylikorpi 1993, 10.) Taajamista maaseudulle johtaa hyvä tieverkko koko maassa. Matkailuyrityksille on etua, jos lähietäisyydellä on lentokenttä tai rautatieasema, josta jatkokuljetukset on mahdollista järjestää linja-autolla. Suomi tunnetaan tuhansien järvien maana ja vesielementti koetaan luonnonkauniiksi maisemaksi.

Maaseutuyritykset ovat yleensä perheyrityksiä, jonka perusasiakaskunta on jo valmiiksi hankittu. Olemassa olevaa vahvuutta tulee hoitaa. Markkinoinnilla vahvistetaan yrityksen tunnettavuutta ja uusien asiakkaiden saamista. Ulkomalaiset asiakkaat arvostavat suomalaisten ystävällisyyttä, avuliaisuutta ja aitoutta. Varsinkin yksilöllinen palvelu pienessä yrityksessä jää asiakkaiden mieleen ja he kokevat tällöin vieraanvaraisuutta. (Ylikorpi 1993, 10.)

Maaseutumatkailun heikkouksia ovat liiketoiminnan kannattavuus ja alhainen käyttöaste (Lüthje 2005, 59). Maatilamatkailu on kausiluonteista, jolloin matkailijoiden määrä painottuu kesään ja Lapissa syksyn ruska-aikaan. Tämä tarkoittaa käytännössä, että majoitustilat ovat yli puolet vuodesta tyhjillään. Maatilamatkojen ohjelmapalveluja tulisi tuottaa ja kehittää jokaiselle vuodenajalle. Kuumien matkailuyritykset ovat oivaltaneet tämän asian kehittämällä matkailun ohjelmapalveluja. Omatoimimatkailija hankkii matkailuyrityksistä ja aktiviteetteja kesäaikana, esimerkiksi melonnasta, koskenlaskusta, kalastuksesta tai pati-

koinnista. Syksyä markkinoidaan ruska-aikana ja luonnossa liikkuminen on silloin keskeisessä osassa. Lumien tultua siirrytään talviaktiviteetteihin. Tällöin markkinoidaan Kuusamon ensilumen latuja ja Rukan rinteitä kilpaurheilijoille. Jouluna tarjotaan joulupaketteja perheille ja uutta vuotta markkinoidaan venäläisille matkailijoille. Suomalaisten hiihtolomat sijoittuvat helmi- maaliskuuhun. (Ruka-Kuusamo matkailu ry 2015)

Mikäli maaseutumatkailua ei kehitetä, eikä oteta asiakkaiden toiveita tai tarpeita huomioon, käy niin, että matkailun asiakasmäärät taantuvat. Maaseutuyrityksessä on tärkeää saada lisää uutta asiakaskuntaa ja jatkuvasti kehittää toimintaa. Matkailumarkkinoiden kiristyessä tulisi erottua kilpakumppaneista. Matkailuyrittäjän tulee kehittää jatkuvasti omia omaperäisiä tuotteita ja palveluita. On tärkeää tuntea matkailijoiden kokemusmaailma. (Lüthje 2005, 59–60.)

2.4 Matkailumaaseudun luonto

Maaseudun luonto on vetovoimatekijä maaseutumatkailulle. Maaseudulla on ihmisen rakentamaa näkymää ja rakennettua luontoympäristöä esimerkiksi luontopolut, taukopaikat ja opasteet. Tämän lisäksi voi olla koskematonta luontoympäristöä. Maaseutumaisema on monimuotoinen ja vaihteleva. Maiseman vaihtelevuuteen vaikuttavat vesistöt, metsät, pellot, maaston muodot ja ihmisten rakennukset. (Mattila 2014.) Maisema on ekosysteemi, joka käsittelee ympäristökokonaisuutta. Ihminen voi kokea maiseman henkisesti mielikuvien kautta tai fyysisesti katsomalla maisemaa. (Lemmetyinen 2015.)

Matkailumaaseudun luonnon voi kokea monella eri tavoin. Mielikuvat maaseudusta ovat luontoon tai vain maaseudun ympäristöön liittyviä asioita. Jotkut ihmiset mieltävät maaseudun maiseman ihmisen aikaansaamiin asioihin, esimerkiksi maatilat peltoineen ja rakennuksineen. Maaseutu- ja luontomatkailu ovat läheisiä termejä. Kuitenkaan kaikki maaseutumatkailu ei ole luontomatkailua, vaan se tarjoaa monialaisen ympäristön, jossa voidaan käydä, esimerkiksi kotieläintilalla. Maaseutumatkailun teemaryhmä katsoo maaseutumatkailustrategi-

assaan, että kaikki kaupungin ulkopuolella oleva luonto on maaseutuluontoa. (Lüthje 2005, 113–114.)

2.5 Luonnonäänet maaseutuympeiristössä

Ihminen aistii kaikilla aisteilla luontoa. Yksi tärkeistä rentoutumiseen vaikuttavista aisteista on kuulo. Tällöin luonnossa liikkuminen ja luonnon äänien kuunteleminen jo vaikuttavat ihmisen hyvinvointiin ja rentouttavat stressistä mieltä. Luonnosta löytyviä ääniä ovat esimerkiksi puron solina tai lehden kahina, joita kutsutaan 1/f-ääniksi. Kuuntelemalla luonnon ääniä ihmisen kuulo kehittyy kuulemaan laajempia taajuuskaistoja. Digitaalisessa äänessä taajuudet eivät ole niin laajat kuin luonnon ääniä niiden omassa ympäristössä kuunneltaessa. (Konttinen 2013, 17.)

Aistimaisema on moniaistinen, eikä sitä voida rajata ainoastaan näkemiseen. Aistimaisemaa voidaan kokea kuulemalla, näkemällä, tuntemalla ja maistamalla. Voi kuulla linnunlaulun tai maistaa makean mustikan. Voi samalla kävellä epätasaista polkua pitkin ja haistaa voimakkaan suopursun. (Haanpää & Veijola 2006, 29.) Tässä opinnäytetyössä otetaan maaseutumatkailun markkinointiin liittyvät kaikki aistit, haju- ja makuaistia lukuun ottamatta.

3 MARKKINOINTI

3.1 Markkinointiviestinnän muotoja

Markkinointiviestintä on yksi markkinoinnin muodoista. Viestintä on yksi tärkeä kilpailukeino markkinointimixissä. Markkinointiviestinnällä edistetään tuotteen tai palvelun mainontaa, myynninedistämistä, suhdetoimintaa ja henkilökohtaista myyntityötä. Huomioitavaa on se, että asiakaspalvelukin on markkinointiviestintää. Mainonnan avulla saadaan herätettyä tarpeita, ja tietoa ihmisille tuotteista tai palveluista. Mainonnan on tarkoitus olla itsenäistä markkinointia, eikä siihen tarvita välttämättä henkilökohtaista kontaktia. (Lahtinen & Isoviita 2004, 118.) Markkinointiviestinnän avulla saadaan asiakkaille luotua mielikuvia ja viestiä tietoa tuotteista tai palveluista. (Lahtinen & Isoviita 2004, 119).

Informoivalla viestinnällä on tarkoitus antaa asiakkaalle tietoa tuotteista ja palveluista, niiden ominaisuuksista ja hinnasta. Asiakkaan on hyvä tietää myös maksuehdoista ja tuotteen saatavuudesta sekä takuusta. Annettavalla informaatiolla on tarkoitus vähentää asiakkaan epävarmuutta tuotteen ominaisuuksista ja lisätä ostohalukkuutta. (Lahtinen & Isoviita 2004, 118.)

Suggestiivisella viestinnällä on tarkoitus vedota tunnepitoisesti musiikin, äänitehosteiden, liikkeen, kuvien ja valojen avulla. Tällä tavoin se vaikuttaa ihmisten asenteisiin. Tuotteella tai palvelulla on hyvä mainos, kun käyttää informoivaa ja suggestiivista viestintää. (Lahtinen & Isoviita 2004, 118.) Esimerkiksi Kuusamon matkailua markkinoidaan molemmilla yllämainituilla tavoilla; ”Kuusamon unohdettomat maisemat”, ”Oma seikkailu”, ”Hiihtokoulu Ruka” tai ”Holiday Club Kuusamon Tropicin kylpylä ja hyvinvointiosasto Harmony Spa” (Ruka-Kuusamo Matkailu ry 2015).

Markkinointiviestinnällä on vaikutuksia, joita voidaan tarkastella eri näkökulmista. (Vuokko 2003, 36). Vaikutustasoja markkinointiviestinnässä ovat kognitiivinen, affektiivinen ja konatiivinen. Kognitiivisilla vaikutuksilla tarkoitetaan tuotteen tai palvelun tietoisuutta ja tunnettavuutta asiakkaiden keskuudessa. Af-

fektiivisillä vaikutuksilla kohdistetaan vaikutuksia asenteisiin, mielipiteisiin ja preferensseihin (etusijoihin). (Vuokko 2003, 37.) Konatiivisilla vaikutuksilla on tarkoitus saada asiakas kokeilemaan, ostamaan tai kyselemään tuotteista tai palveluista. Vaikutusten kohdistuminen suuntautuu tuotetta, tuoteryhmää tai ilmiötä kohtaan. Tuotetta tai tuoteryhmää kohtaan kiinnostuksen vaikutus ilmenee siten, että halutaan kokeilla tuotteiden ilmaisnäytteitä tai pyritään lisäämään tietyn tuoteryhmän kulutusta. (Vuokko 2003, 40.) Yksinomaan ei riitä, että asiakas muistaa mainoksen vaan sen täytyisi saada aikaan vaikutuksen, joka kohdistuu, esimerkiksi tuotteeseen. (Vuokko 2003, 41).

3.2 Visuaalisen markkinoinnin keinot

Suurin osa viestinnän informaatiosta tulee asiakkaille tietoon näköaistin avulla. Tieto tulee asiakkaalle tietoisesti tai tiedostamatta, esimerkiksi tuotteiden luomien mielikuvien avulla. (Nieminen 2004, 8.) Visuaalisen markkinoinnin tehtävä on kuvan kautta saada esille tuotteet ja tehdä tuotteet tai palvelut tunnetuksi positiivisella tavalla. Mielikuvat ovat tärkeitä visuaalisessa markkinoinnissa, koska hyvällä visioinnilla tavoitetaan laaja asiakaskunta. (Nieminen 2004, 9.) Internet -sivujen graafinen suunnittelu on tärkeä mielikuvan luoja yrityksestä ja sen tuotteesta tai palvelusta. Harmoninen ja toimiva kokonaisuus yhdistettynä visuaaliseen ulkonäköön tekee vaikutuksen asiakkaaseen ja johtaa helpommin ostopäätökseen. (Nieminen 2004, 12.) Yhtenäisyys ja selkeälinjaisuus ovat osa visuaalista markkinointia. Ne vahvistavat yrityksen imagoa ja asiakkaiden ostohalukkuutta. (Nieminen 2004, 161.)

Yritys voi erottua muista kilpailijoista visuaalisen markkinoinnin avulla. Visualisointi tuo tehokkaasti esille kilpailijoiden tuotteista erottuvia ominaisuuksia. Persoonallinen tyyli tehdä asioita on hyvä keino saada asiakkaille positiivisia mielikuvia tuotteesta tai palvelusta joita mainostaa. (Nieminen 2004, 163.) Valokuva on visuaalisessa markkinoinnissa tärkeä osa. Kuvasta voidaan nähdä ja tuntea asioita. Jokainen ihminen tuntee ja näkee valokuvan aiheen eritavalla. Tällä

tavoin voidaan samaistua visualisoituun tilanteeseen ja vahvistaa erilaisia mielikuvia ja kokemuksia tietyistä tuotteista. (Schroeder 2002, 67.)

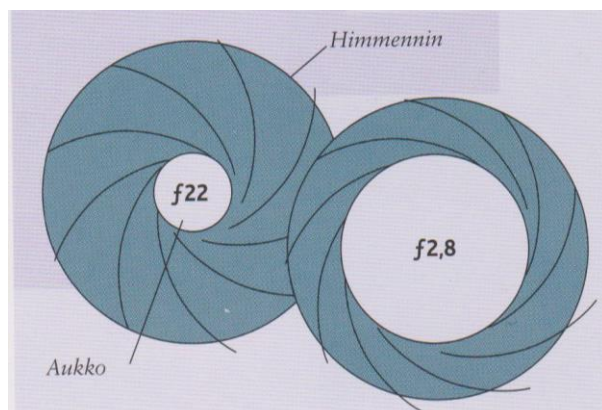
4 VALOKUVAUKSEN TEKNIikka

4.1 Valotusaika, liike, suljin ja himmenin

Kameran valotusta voidaan säätää vaihtamalla valotusaikaa ja himmeninaukkoa. Valotusaika ilmoitetaan kamerassa merkein (esimerkiksi 1/100 s), joka tarkoittaa sitä, että mitä pienempi numero on, sitä epäterävämpi kuva on jos ei käytä kuvattaessa jalustaa. Isompi numero valotusajassa (esimerkiksi 1/1000 s) voidaan kuvata kuvattavan liikettä ilman, ettei kuva tärähdä. Pienempi numero valotusajassa tarkoittaa pitkää valotusaikaa ja lyhyttä valotusaikaa merkitään iso numeroisella luvulla. (Rinne 2008, 31.)

Kuvassa oleva liike voi joko näkyä tai vaihtoehtona voidaan ottaa täysin terävä kuva, jossa ei ole ollenkaan liikkeen tuntua. Täysin terävä ja selvä kuva syntyy siitä, kun valotusaika on tarpeeksi lyhyt. Tällöin liikekuvasta saadaan pysäytettyä täysin tarkaksi. Terävä liike-epäterävyys kuvassa syntyy, kun tarkennetaan kohteeseen ja seurataan sitä. Asetukset valotusajalle täytyy olla sopivan pitkä (esimerkiksi 1/250 s), muttei niin pitkä, että kuvasta tulisi suttua. Asetuksiin vaikuttaa luonnonvalo, valaistus ja laitteisto. Sopiva valotusaika löytyy vain kokeilemalla. (Rinne 2008, 33.)

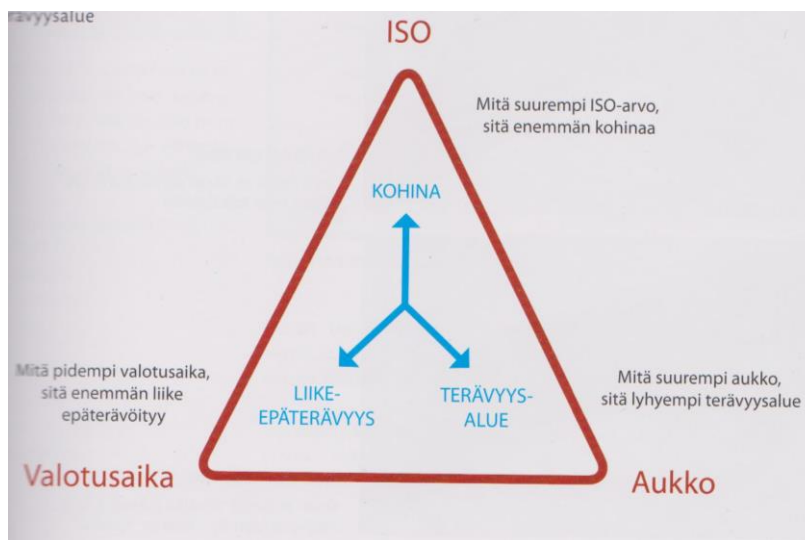
Mitä pienempi f-luku sitä enemmän objektiivin läpi pääsee valoa ja silloin se tekee pienen tarkkuusalueen. Isompi f-luku ei päästä valoa objektiivin läpi, mutta terävyysalue on koko kuvassa suurimmillaan (Kuvio 1). (Freeman 2008, 18.)

Kuvio 1. Aukon ja himmentimen selkeyttävä kuva (Freeman 2008, 18)

4.2 Herkkyys

Herkkyys on kolmas tekijä aukon ja ajan lisäksi (Kuvio 2), joka kertoo sen miten valokuva valottuu kennolle tai filmimateriaalille samalla valolla. Herkkyuden as- teikkoa kutsutaan nykyisin ISO-herkkyudeksi, joka on kansainvälisen standar- dointiliiton määritelmä. Herkkyyttä esitetään numeroarvoilla, joilla voidaan kak- sinkertaistaa valon määrä kennolla. Asetuksista riippuen kennon valomäärää voidaan lisätä nostamalla ISO-arvoa ja puolittamalla valotusaikaa tai pienentä- mällä aukkoa. (Rinne 2008, 66–67.)

Kuvio 2. Herkkyuden yhteys valotusaikaan ja aukkoon (Flyktman 2014, 27)

Nyrkkisääntönä voidaan pitää sitä, kun ISO-herkkyys on päivänvalossa ISO 100–200 ja sisätiloissa ISO 400–800. Kun herkkyys menee yli ISO 800, niin kohinan määrä lisääntyy kuvassa. Kohina tarkoittaa sitä, kun kuvasta näkyy rakeisuutta tai lumisadetta kuvan tasaisilla pinnoilla. Se johtuu siitä, kun sähköiset häiriöt sotkevat kennon tekemää valon mittausta ja muuttavat valon määrän arvoja. Häiriöt nousevat esille silloin, kun nostetaan herkkyyttä, joka todellisuudessa tehdään vahvistamalla mittauservoja. (Rinne 2008, 67.)

4.3 Luonnon valokuvan visualisointi

Valokuvaa voidaan visualisoida monella eri tavalla. Rajauksella päätetään, mitä kuvaan tulee ja mitä ei. Sommittelulla katsotaan rajauksen perusteella mitä elementtejä kuvaan on jäänyt. Kuvakulmalla tarkoitetaan paremmin sitä, minkä polttovälin objektiivilla valitaan. Perspektiivi on etualan ja taustan välinen suhde. (Koskelo 1991, 57.) Jos polttoväliä muutetaan sekä kuvausetäisyyttä, niin perspektiivikin muuttuu. Jos kummatkin säilyvät samana, niin perspektiivi ei muutu. Kuvauskulma on se kulma mistä kuva otetaan eli yläviistosta, alaviistosta tai kohtisuorasta. Kuvauskorkeus on läheinen käsite kuvauskulman kanssa. Kuvauskorkeus on tärkeää sommittelun kannalta. Jos kuvauskorkeus ei pysy samana ja sitä muutetaan, niin kuva on silloin erilainen toisten ottamien kuvien kanssa. Muutos tulee siitä, kun esimerkiksi kuvan etualalle tulee jotain ylimääräistä, mitä kuvassa ei ole edes tarkoitus ollakaan. Terävyysalue vaihtelee maisemakuvien ja kasvikuvien välillä. Maisemakuvauksessa on tarkoitus ulottaa terävyysalue koko kuva-alalle, kun taas kasvikuvissa terävyysalue rajoittuu pelkästään pääkohteeseen eli kasviin. (Koskelo 1991, 60.)

4.4 Laitteisto

4.4.1 Kamerate

Opinnäytetyön teoksessa on käytetty Canon EOS 40D- ja 50D-järjestelmäkameroita. Vanhempia kuvia on kuvattu Canon EOS 400D:llä.

Järjestelmäkamerassa on vaihdettavat objektiivit ja siihen voi liittää ulkoisen salaman. Etsin näyttää kohteen objektiivin läpi, joka on kuvan ottamisen jälkeen sellainen kuin se on kuvatiedostossakin. Nykyjärjestelmäkameroissa voidaan käyttää etsimenä LCD-näyttöä. Joissakin uusimmissa näytöissä on jopa kosketusnäyttö. Järjestelmäkamerassa on suurikokoisempi kenno, kuin pokkarikameroissa, joten se mahdollistaa laadukkaammat ja tarkemmat kuvat. Myös värimaailma on parempi. Järjestelmäkamerassa on tärkeät manuaaliset tai puoli-

manuaaliset kuvaustilat A (Av), S (Tv) ja M, joissa on valotussäätö mahdollisuus. Nopea tarkennus ja laukaisu ovat tärkeitä ominaisuuksia. Järjestelmäkameralla voidaan ottaa kuvia jopa 3-11 kappaletta sekunnissa. Videointimahdollisuutta ei ole vanhoissa järjestelmäkameroissa, mutta uusimmissa on monipuoliset videonkuvaus ominaisuudet. (Flyktman 2014, 5.)

Pokkarikamera eli kompaktikamera on peruskamera, joka on edullinen ja pienikokoinen. Kompaktikameroissa on yleensä 3-10-kertainen zoom. Joissakin pokkarikameroissa on superzoom eli zoomauskerroin on suurempi kuin yleensä. Tällaiset kamerat ovat yleensä kookkaampia. Suuren zoomauskertoimen ansioista voidaan kuvata kaukaisia kohteita, mutta kuvanlaatu huononee pitkällä polttovälillä. Tarkennus on hidas verrattuna järjestelmäkameraa. Pokkarikameroiden pienissä kuvakennoissa esiintyy enemmän kohinaa, joten ilman salamaa kuvaaminen hämärämmissä tiloissa on miltei mahdotonta. Yleensä kompaktikameroissa etsimenä käytetään LCD-näyttöä, mutta joissakin pokkarikameroissa on myös erillinen etsin. LCD-näyttö etsimenä on sinällään heikko, koska auringonpaiste voi heikentää näytön kirkkautta. Kompaktikameroiden heikkoutena on se, että on käytettävä valmiita kuvaustiloja, koska kaikissa laitteissa ei ole manuaalisia kuvaustoimintoja. (Flyktman 2014, 4.)

Peilitön järjestelmäkamera on yhdistelmä pokkarikameran ja järjestelmäkameran ominaisuuksia. Olennaisin ero on peilietsimen puuttuminen. Sen seurauksena tarkennus on hitaampi kuin tavallisessa järjestelmäkamerassa. Peilitön järjestelmäkamera kehitettiin, kun markkinoille haluttiin pienikokoinen järjestelmäkamera. Se mahdollistui, kun poistettiin peilijärjestelmä ja vähennettiin painikkeita. Kuvakennon koko vaihtelee malleittain, mutta se on kuitenkin isompi kuin pokkarikameroissa. Peilittömässä järjestelmäkamerassa etsin on LCD-näyttö kuten kompaktikameroissa. Kirkas auringonpaiste voi estää LCD-näytön käyttämisen, kuten pokkarikamerassakin. Peilittömässä järjestelmäkamerassa puuttuvat usein järjestelmäkameroille tutut painikkeet muun muassa ISO-arvo, valotus ja tarkennus. LCD-näytön valikosta löytyy useita asetuksia, mutta huonoa on se, kun niiden muuttaminen on hidasta kuvausta ajatellen. Mallista riippuen kameroissa on sisäänrakennettu salama ja joissakin on varustekenkä,

johon ulkoinen salama voidaan liittää. Peilittömän järjestelmäkameran runko on pieni, mutta pitkän polttovälin objektiivi on siinä melko pitkä ja laajakulmaisilla objektiiveilla kokonaiskoko säilyy pienenä. Tietenkin runko on pienempi kuin suurempikennoisissa kameroissa. (Flyktman 2014, 6.)

Puhelimella on vaivatonta kuvata, koska sitä on helppo pitää mukana. Kuvanlaatu ei ole yhtä hyvä kuin kameralla kuvatessa, koska objektiivi ja kuvakenno ovat pieniä. Älypuhelimien kamera on verrattavissa pokkarikameroihin, mutta se on hitaampi. Puhelimen kameroissa on yleensä digitaalinen zoom, mikä tarkoittaa sitä, että zoomauksen pikselimäärää vähennetään kuvan reunoilta. (Flyktman 2014, 7.)

4.4.2 Objektiivit

Luontokuvauksessa on käytetty pääosin Canon EF 70-200mm f/4 objektiivia. Maisemakuvauksessa on hyödynnetty Tamron 17-50mm f/2,8 objektiivia. Lisäksi on käytetty Sigman 600mm f/8 peiliteleä. Vanhoissa kuvissa on käytetty makro-objektiivia ja muita telezoom objektiiveja.

Objektiivien laaduissa on luonnollisesti eroja. Objektiiveja voidaan verrata kuvan terävyyden, vääristymien, kromaattisen aberratiosta, linssiheijastuksien, vinjetoinnin ja koman perusteella. Vääristymät, kromaattinen aberratio, linssiheijastukset, vinjetointi ja terävyys ovat tärkeimmät vertailun kohteet kuvan kannalta. (Flyktman 2014, 70.)

Kuvan vääristymä näkyy kuvan reunoilla suorien viivojen taipumisena ulospäin. Tätä taipumista kutsutaan tynnyrivääristymäksi. Kromaattinen aberratio tarkoittaa valon hajaantumista johtuvaa epäterävyyttä. Kuvassa se näkyy siten, kun kohteen reunoilta voidaan huomata, esimerkiksi purppuranvärinen hohde. Parempilaatuisella objektiiveilla tällaista ilmiötä ei ole. Linssiheijastukset johtuvat siitä, kun kohteen ulkopuolelta tuleva kirkas valo osuu linssiin. Näihin heijastuksiin vaikuttaa objektiivin rakenne ja vastavalosuojan muoto. Kuvakulmakin vaikuttaa asiaan. (Flyktman 2014, 70–71.)

Vinjetointi tarkoittaa kuvan keskellä olevan valoisan kuvan heikentymistä ja tummentumista reunoille mentäessä. Vinjentoitumiseen voi vaikuttaa erilaiset seikat, kuten heikkolaatuinen objektiivi, vääränlainen vastavalosuoja, liian paksu suodin tai vääränlainen objektiivi. Objektiivi voi olla vääränlainen, jos käyttää pienemmälle kuvakennolle tarkoitettua objektiivia suurempikennoisessa kamerassa. Vinjetointia käytetään myös tehokeinona, jotta voidaan saada esimerkiksi kuvaan vaikutelma ikään kuin katsottaisiin kaukoputken läpi. (Flyktman 2014, 71.)

Terävyyden muodostuminen tapahtuu siten, että objektiivi toistaa kontrastin tallennettuun kuvaan. Tällöin nähdään kuvan terävyys ja sen kuinka hyvin objektiivi toistaa kontrastin. Kuva näyttää silloin terävältä, kun hyvänlaatuisessa kuvassa on suuri kontrasti. Heikon terävyyden havaitsee, jos värirajat ovat sumeita ja kuva näyttää pehmeältä. Kaikissa objektiiveissa kuvan terävyys huononee reunoille mentäessä, mutta paremmissa objektiiveissa laatu on parempi kuin huonompilaatuisissa. Piirtokyky heikkenee, kun suurennetaan aukkoa (eli f-lukua). Paras aukko on terävyyden kannalta f/5.6-8. Zoom-objektiivien eri polttovälit vaikuttavat terävyyteen, joka vaikuttaa varsinkin suuremmilla polttoväleillä kuvan epäterävyyteen. Kuvan laatu riippuu objektiivista ja sen tarkennuksen nopeudesta, käytettävyydestä, valintapainikkeista, rakenteen kestävydestä ja sääkestävyydestä. (Flyktman 2014, 72–73.)

Seuraavat esiteltävät objektiivityypit on luokiteltu polttoväliensä mukaan. Normaaliobjektiivissa perspektiivi vastaa suurin piirtein ihmisen näkemää perspektiiviä. Yleisobjektiivina käytetään yleensä noin 25–100 millimetristä zoom-objektiivia. Kiinteäpolttovälisissä normaaliobjektiiveissa optinen tarkkuus on parempi kuin zoom-objektiiveissa. Kiinteäpolttoväliseen objektiin parhaimmat puolet saadaan esiin, kun valovoima on esimerkiksi f/1,8 tai f/1,4. Näissäkin on eroa ja siihen vaikuttavat linssien määrä ja linssien hionnan tarkkuus. Laajakulmaobjektiivi on laajempi kuin normaaliobjektiivi. Kuvasta tulee silloin laajempi, mitä lyhempi polttoväli on. Laajakulmaobjektiivilla voidaan ottaa laajempi kuva lähempää. Se on hyvä ominaisuus sisällä kuvatessa, kun halutaan kuvata esi-

merkiksi huone. Tässä on kuitenkin huonot puolensa. Jos objektiivin ei ole tarpeeksi laadukas, niin kuvan reunat voivat pyöristyä. Kameran asento vaikuttaa laajakulmaobjektiiviin siten, että pystysuorat viivat kallistuvat helposti. Kuvankäsittelyohjelmalla voidaan korjata pienet kallistumat. (Flyktman 2014, 74–75.)

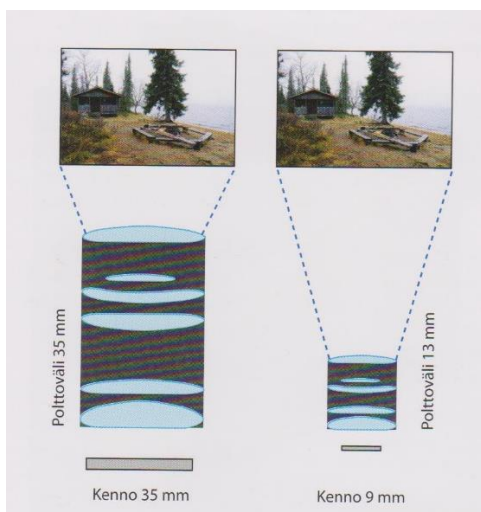
Kalansilmäobjektiivin on vielä laajakulmaisempi kuin laajakulmaobjektiivin. Kuvassa on silloin tynnyrivääritystä, joka on tarkoituskin. Kyseisellä objektiivilla voidaan ottaa laajoja kuvia ja käyttää tynnyrivääritystä tehokeinona. Polttoväli on yleensä 8-16mm ja tynnyrivääritystä vaihtelee objektiiveittain. Kalansilmäobjektiivilla kuvasta tulee kauttaaltaan terävä. (Flyktman 2014, 82.)

Makro-objektiivilla kuvataan kohteita läheltä ja niitä ovat esimerkiksi kasvit tai hyönteiset. Makro-objektiivilla on tarkoitus saada kuvakennolle vähintään saman kokoinen kuva, mitä se todellisuudessa on. Kohdetta voidaan kuvata, niin läheltä, kun objektiivin tarkennusetaisyys sallii. Kuitenkaan lyhyt tarkennusetaisyys ei muuta kohteen suuruutta kuvassa vaan siihen vaikuttaa vain suurennussuhde. Jos objektiivin suurennussuhde on 1:1, niin kuvattu kohde tulee kuvakennolle saman kokoisena, oli kuvakenno minkäkokoinen tahansa. Jos sama pikselimäärä on erikokoisessa kennossa, niin pienemmällä kuvakennolla saadaan paljon suurempi kuva. Mitä enemmän pikseleitä on, niin sitä enemmän on yksityiskohtia. Makrokuvauksessa voidaan käyttää lähilinjaa tai loittorengasta. Nämä eroavat toisistaan siten, että lähilinja laitetaan objektiivin päähän, jolla voidaan kuvata läheltä. Loittorengas laitetaan objektiivin ja rungon väliin. Loittorengasta on manuaalisena tai automaattisena siten, että sähkö kulkee kamerasta objektiiviin. Sähköstä on se hyöty, kun voidaan säätää aukon ja valotuksen valintaa ja myös automaattitarkennus toimii. (Flyktman 2014, 76–78.)

Teleobjektiivilla saadaan kuvattua kaukana olevat kohteet suurempina. Teleobjektiivina pidetään yli 55 millimetrin polttoväliltään olevia objektiiveja. Edullisimmat teleobjektiivit ovat zoom-objektiiveja eikä niissä yleensä ole kiinteää valovoimaa. Kalliimmissa teleobjektiiveissa voi olla jopa 1000 millimetrin polttoväli, mutta yleisesti ne ovat 300–500 millimetriä ja kiinteä polttovälisiä. Halvimmissa objektiiveissa polttoväli on yleensä 70–300 millimetriä. Valovoimaa tarvi-

taan silloin, kun halutaan kuvata liikkuvaa kohdetta ja siksi on tärkeää, että objektiivi on valovoimainen ja laadukas. Pidemmillä polttoväleillä kuvasta saadaan helposti tärähtänyt, jos ei ole tarpeeksi valovoimasta objektiivia. Kuvan heilauttamiseen vaikuttavat objektiivin paino, jolloin on hyvä käyttää jalustaa, jottei kuva tärähdä. Teleobjektiivin pidentämiseen voidaan käyttää telejatketta. Se on jatkokappale, joka laitetaan kameran rungon ja objektiivin väliin. Telejatkeita on 1,4 ja 2 kertaisia. Luonnollisesti objektiivin valovoima heikkenee, kun telejatketta käytetään. Tarkennus on silloin hidas ja piirtokyky heikkenee. (Flyktman 2014, 79–80.)

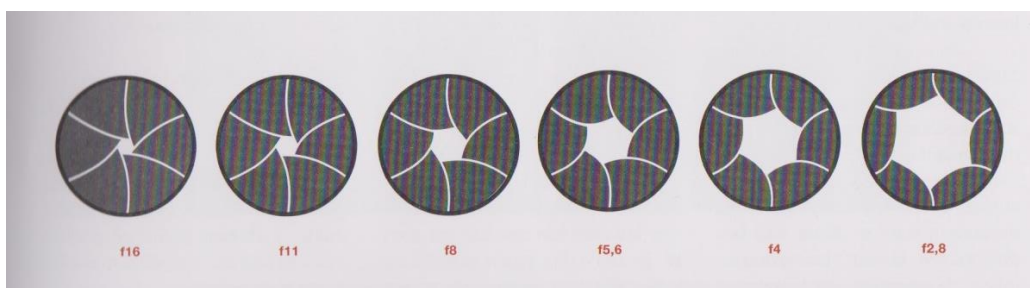
Polttopisteen etäisyys kuvakennosta kertoo objektiivin polttovälin pituuden. Polttoväli on matka objektiivin optisen keskipisteen ja kuvakennon välillä. Käyttämällä eri polttovälejä voidaan laajentaa tai pienentää kuvakohdetta kuvaajan pysyessä paikoillaan (Kuvio 3). Yleiskuvaukseen tarkoitettu polttoväli on tyypillisesti 50 millimetriä ja se vastaa ihmissilmän näkemää kuvaa. Lyhemmällä polttovälillä voidaan ottaa laajempia kuvia ja mitä lyhempi polttoväli on, niin sitä parempi on kuvata, esimerkiksi sisäkuvia. Polttovälin lyhentyessä entisestään kuva saattaa pyöristyä reunoistaan. Tämä ongelma on yleensä halvemmilla objektiiveilla. Pidempi polttoväli tekee päinvastaisen vaikutuksen. Mitä pidempi polttoväli on, niin sitä kauempaa saa otettua kuvia ja näkymä litistyy. Samalla kuvakohde suurenee ja kuvakulma kapenee. (Flyktman 2014, 84.)

Kuvio 3. Polttovälien erot (Flyktman 2014, 84)

Terävyysalueen laajuuteen vaikuttavat kuvakenno, aukko, polttoväli ja kohteen etäisyys kamerasta. Kuvakennon koko vaikuttaa terävyysalueeseen siten, että kuinka paljon pienempi kuvakenno on, sitä lyhempiä ovat objektiivin polttovälit. Tästä seuraa se, että terävyysalueet ovat laajemmat. Mitä suurempi f-luku on, niin sitä laajempi on kuvan terävyysalue ja silloin täytyy olla pidempi valotusaika. Polttoväli vaikuttaa terävyyteen, esimerkiksi kuvan taustalla oleva maisema näkyy miltei yhtä tarkkana kuin kuvattava kohde. Siihen vaikuttaa myös pieni aukon koko. Pidemmällä polttovälillä saadaan kohteen edessä ja takaa olevat alueet epäteräviksi. Suppeampi terävyysalue korostuu silloin, mitä lähempänä kameraa kohde on. (Flyktman 2014, 90.)

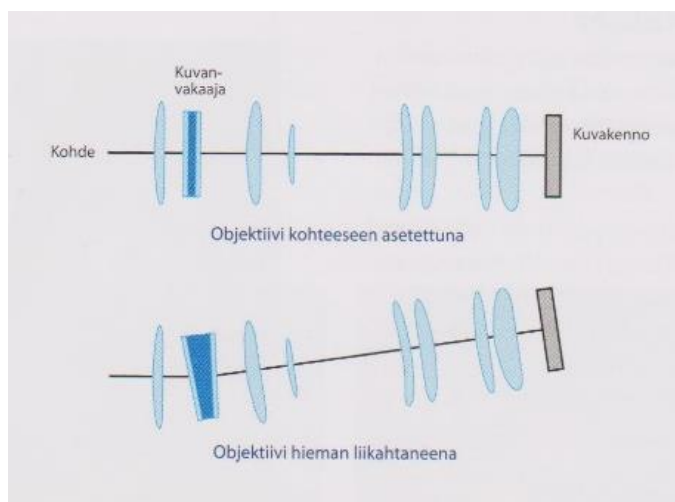
Objektiivissa on himmenin. Siinä olevaa reiän kokoa kutsutaan aukoksi. Sellaista objektiivia ei ole olemassa, jossa ei olisi himmennintä. Aukon koolla on tarkoitus säätää kuvakennolle menevän valon määrää. Jokaisessa objektiivissa on yksilöllinen aukon säätömahdollisuus. Aukkoa voidaan säätää manuaalisesti tai kameran oma automatiikka muuttaa aukon valaistuksen mukaan. Valovoimaisissa objektiivissa on enemmän valinnanvaraa säätää aukon kokoa (Kuvio 4). Himmenneissä aukon koon muodostavat lamellit. Lamelleja on yleensä kuusi tai useampi ja mitä enemmän lamelleja on, sitä pyöreämpi aukosta muodostuu. Tästä on hyötyä silloin, kun halutaan epäteräviin alueisiin pehmeä kuva, jota kutsutaan bokeh:ksi. Mitä enemmän lamelleja on, sitä kalliimpi objektiivi on valmistaa. Bokeh on kuvan epäterävän alueen pehmeä kohta. Mitä pehmeämmän näköinen bokeh on, niin sitä paremmin se korostaa kuvan rauhallisuutta. Sen sijaan terävät värirajat rikkovat rauhallisuutta ja lisäävät rauhattomuutta kuvassa. Parhaiten bokehin huomaa valopilkuissa, jolloin nähdään lamellien tarpeellinen lukumäärä. (Flyktman 2014, 91–94.)

Kuvio 4. Eri aukkonumeroita objektiivissa (Flyktman 2014, 91)

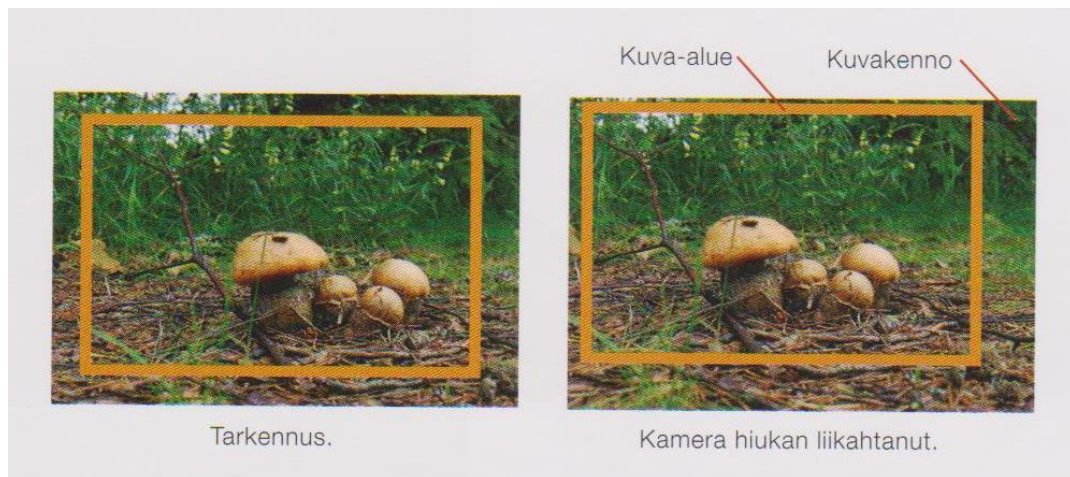
Heijastukset syntyvät silloin, kun voimakas valo osuu objektiivin optiikkaan. Ne voivat näkyä erivärisinä läiskinä tai juovina kuvassa. Linssiheijastuksia näkyy silloin herkemmin, jos käyttää lyhyttä polttoväliä. Jos huomaa kuvatessa heijastuksen kuvassa, niin silloin kannattaa ottaa uusi kuva eri kulmasta valolähteestä nähdessä. Vastavalosuoja kiinnitetään objektiivin päähän, joka ehkäisee heijastuksia kuviin. Sen tarkoituksena on estää auringonvalon pääsy sivusuunnasta linssiin. Vastavalosta ei kuitenkaan ole silloin hyötyä, kun kuvaa suoraan vastavaloon. Siitä on kuitenkin hyötyä sateisella säällä, koska se estää vesipisaroiden kulun suoraan objektiivin linssiin. (Flyktman 2014, 95.)

Kuvanvakaaja on yleensä objektiivin osa, joka vaimentaa tärinää. Se voi olla kameran rungossa. Toimenpide tapahtuu kameran tai objektiivin laiteosien suorittamalla liikekorjauksella liikkeen vastakkaiseen suuntaan. Kaikissa objektiiveissa ei ole kuvanvakaajaa. Kuvanvakaaja voi olla rakenteeltaan optinen, sähköinen tai simuloitu. Optinen kuvanvakaaja seuraa tunnistimilla objektiivin liikettä, jonka jälkeen käännetään hieman tiettyä linssiryhmää, jotta kuva tulisi oikein kuvakennolle (Kuvio 5). Optinen kuvanvakain on nykyisin yleisempi, koska se ei vähennä kuvan pikselimäärää. (Flyktman 2014, 96.)

Kuvio 5. Optinen kuvanvakaaja (Flyktman 2014, 96)

Sähköinen kuvanvakaaja on kamerassa. Se seuraa kameran liikkeitä tunnistimilla, jonka jälkeen kuvakennoa siirretään vastakkaiseen suuntaan (Kuvio 6). Sähköisessä kuvanvakaajassa on se huono puoli, koska se vähentää pikselimäärää kuvassa. Simuloitu kuvanvakaaja ei ole nimensä mukaan kuvanvakaaja vaan siinä suurennetaan ISO-arvoa ja terävöitetään kuvaa tavallista enemmän. Kuvalaatu on simuloituneella huonompi kuin tavallisella tavalla otettu kuva. Kuvanvakaajan etuna on se, että voidaan valokuvata vähemmän tai ei ollenkaan tärähtäneitä kuvia. Jalustaa käyttäessä kuvanvakaaja kannattaa ottaa pois päältä, koska se kuluttaa virtaa eikä siitä olisi muutenkaan mitään hyötyä. (Flyktman 2014, 96.)

Kuvio 6. Sähköinen kuvanvakain (Flyktman 2014, 96)

4.4.3 Salama

Salamalla on tarkoitus saada kuvaan lisää valoa hämärämissä olosuhteissa. Salamavalon tehokkuus vaihtelee. Kuvan etuosassa salama valaisee hyvin, mutta kaukaisemmat kohteet eivät välttämättä näy tai ne jäävät tummiksi. Kiinteät salamat ovat yleensä heikompitehoisia kuin ulkoiset salamat. (Flyktman 2014, 57.)

Ulkoisen salaman etuja ovat mallista riippuen tehokkuus, salaman suunnan valinta, sarjasalama ja valokuvion valinta. Ulkoinen salama voidaan kiinnittää ka-

meran jalustakenkään tai vaihtoehtoisesti se kytketään salamakenkään välijohdon avulla. Se voidaan kytkeä kameran kyljessä olevaan salamatäsmäysliittimen täsmäysjohdolla. Ellei salamalla ole jalustaa, niin sitä on pidettävä kädessä ja suunnattava se kohteeseen. Ulkoiset salamat kuluttavat paljon akkua, joten niissä on erilliset virtalähteet. Yleensä ulkoisiin salamoihin menee kaksi tai neljä AA-paristoa. Akut ovat parempi vaihtoehto silloin, kun halutaan käyttää salamaa useammin. Akut ovat pitkäikäisempiä ja edullisempia kuin paristot. Salaman asetukset voidaan säätää käsin, mutta se on työlästä. Helpommalla päästään, kun käytetään TTL-mittausta. Silloin valotus mitataan kameran objektiivin läpi eikä salaman oman kennon kautta. Salamavalon kääntyvä salamapää voidaan kohdistaa siten, että se hajottaa valon tasaisemmin, esimerkiksi kääntämällä salamapää seinään tai kattoon. Salamaan voidaan asettaa erilaisia salamaheijastimia, jotka pehmentävät ja levittävät valoa tasaisemmin. (Flyktman 2014, 64.)

Miltei kaikissa pokkarikameroissa on kiinteä salama. Niiden tehokkuus riippuu kameran mallista. Joissakin on ponnahtava salamavallo ja toisissa on kiinteä salamavallo. Asetuksista voidaan joko ottaa salama käyttöön tai poistaa se käytöstä. (Flyktman 2014, 57.) Järjestelmäkameroiden harrastelijamalleissa on ponnahtava salamavallo, mutta ammattikäyttöön tarkoitetuissa järjestelmäkameroissa ei ole ponnahtavaa salamavalloa, vaan niissä on vain salamakenkä johon kiinnitetään tarvittaessa ulkoinen salama.

Orjasalamaa voidaan käyttää silloin, kun kamerassa ei ole jalustakenkää johon voisi kiinnittää ulkoisen salaman. Orjasalama toimii, kun kameran salama synnyttää voimakkaan valon, niin orjasalama tunnistaa kameran salaman välähdyksen, jonka jälkeen orjasalama välähtää välittömästi. Orjasalamoissa on eroja valmistajien välillä. Jotkut välähtävät mittauksen aikana tai vasta sitten, kun kameran toisen oman salaman välähdyksen jälkeen. (Flyktman 2014, 65.)

4.4.4 Muut varusteet

Valokuvaaja tarvitsee myös muita varusteita, jotta kuvien ottaminen sujuisi paremmin. Kameraan tarvitaan muistikortti ja virtalähde. Virtalähde voi olla paristo, akku tai akkukahva. Objektiivin kiinnitetyillä suotimilla helpotetaan kuvien jälkityötä eli muokkausta. Suotimien avulla muokkausta ei välttämättä tarvitse tehdä, jos suotimia on osattu käyttää oikeassa tilanteessa. Jalusta on kätevä, kun otetaan pitkän polttovälin objektiivilla kuvia. Kaikki lueteltavat varusteet on hyvä säilyttää kamerarepussa tai laukussa. Seuraavissa kappaleissa on enemmän tietoa näistä tarvikkeista.

Kamera tallentaa kuvat muistikortille. Jokaiselle kameralle sopii tiettyntyyppinen muistikortti ja se riippuu kamerasäiliön mallista. Muistikortin koko ja kuvan pikselimäärä ja tiedostomuoto vaikuttavat, kuinka monta kuvaa muistikortille mahtuu. Muistikortin nopeus vaikuttaa siihen, kuinka nopeasti kuvat tallentuvat muistikortille. Yleisimpiä muistikorttityyppejä ovat: CF eli compact flash, sd-kortti eli secure digital ja xD-kortti. Joihinkin kameroihin voidaan laittaa kahta erityyppistä tai samantyyppistä muistikorttia. Tällaiset kamerrat ovat yleensä järjestelmäkameroita. Kuvien siirtäminen koneelle voi suorittaa USB johdon kautta tai muistikortin lukijalla. (Flyktman 2014, 16–17.)

Kamerrat tarvitsevat virtalähteen, joita on kahden tyyppisiä. Tavalliset AA-paristot sopivat, mutta ne eivät ole parhaimmat vaihtoehdot, koska ne luovuttavat virtansa hyvin nopeasti. Parempi vaihtoehto ovat ladattavat AA-paristot. Ne kestävät pitempään ja niitä voidaan ladata uudelleen. Li-ion akut ovat erilaisia jokaisessa kamerassa. Niiden lataamiseen tarvitaan sopiva laturi. Tiedetyt akut sopivat tiettyihin kameroihin, joten kamerassa voidaan käyttää ainoastaan siihen suunniteltuja akkuja. Vara-akkuja on hyvä pitää mukana pitkällä valokuvausreissuilla. (Flyktman 2014, 13.)

Akkukahva voidaan asentaa joihinkin kameroihin. Nämä kamerrat ovat yleensä järjestelmäkameroita. Akkukahvan hyvät puolet ovat ne, kun akkukapasiteetti lisääntyy ja voi ottaa pidemmän aikaa kuvia kuin tavallisesti. Useissa akkukah-

voissa on säätimet, jotka helpottavat pystykuvien ottamista. Akkukahva vakauttaa kameraa, mutta se tuo hieman lisäpainoa. Virtalähteenä akkukahvoissa toimivat AA-akut, AA-paristot tai Li-ion-akut. (Flyktman 2014, 13.)

Suotimilla on tarkoitus esimerkiksi muuttaa väriä. Maisemakuvaukseen polarisatiosuodin on hyvä, koska se syventää taivaan sinistä väriä. Teoksessa on kuvia, joissa on käytetty mainitsemaa suodinta. Tietynlaiset suotimet vaikuttavat valon määrään tai väriin suotimesta riippuen. Joitakin suotimen aiheuttamia vaikutuksia kuvassa voidaan samalla tavalla muokata kuvanmuokkausohjelmalla, mutta tulos voi olla huonompi tai parempi. Ylivalotusta voidaan ehkäistä suotimella, mutta kuvanmuokkauksessa sitä ei voida korjata. Suotimet kiinnitetään objektiivin yleensä kierresuotimella. Huono puoli kierresuotimessa on se, että jokaiselle objektiiville pitää ostaa sopivan kokoinen kierresuodin. Toinen vaihtoehto on cokin-suodin. Sen soviterengas kierretään ja siihen laitetaan suodinpiike, johon voidaan siten asentaa haluttu suodin. Menetelmän edut ovat se, kun ei tarvitse ostaa jokaiselle objektiiville erikokoisia suotimia. Tällöin voidaan käyttää samaa suodinta eri objektiiveissa välittämättä suodinkoosta. Tarvitsee vain hankkia sopivia soviterenkaita. (Flyktman 2014, 98.)

Yleisimmät suotimet ovat seuraavat: harmaasuodin, joka vähentää valon määrää, jolloin voidaan ottaa pitkällä valotusajalla kuvia esimerkiksi purosta, puoli-harmaasuodin, joka vähentää valoa suotimen yläosasta, ultraviolettisuodin vähentää UV-säteilyä, polarisaatiosuodin vähentää heijastuksia ja syventää värejä. Värisuotimella on tarkoitus saada kuvaan haluttu värisävy ja optisia efektejä tuottavilla suotimilla halutaan saada kuvaan esimerkiksi hehkua tai tähtiä. (Flyktman 2014, 98.)

Jalustan tärkein tehtävä on estää kuvan tärähtäminen ja se on apuna, kun otetaan pitkällä valotusajalla kuvia. Yleisin jalusta on kolmijalka ja käytössä voi olla myös yksijalkainen jalusta. Yksijalkaista jalustaa käytetään silloin, kun kolmijalkainen on liian kömpelö raahattavaksi mukaan. Jalustalle tarvitaan eri tarkoituksiin erilaiset jalustan päät. Yksinkertaisimmissa jalustoissa on kiinteä jalustan pää ja monipuolisemmissa voidaan vaihtaa erilaisia jalustan päitä. Yleisimmät

jalustan päät ovat kuulapää, panorointipää ja keinupää. (Flyktman 2014, 124.) Opinnäytetyön kuvauksen apuna on ollut fotopro kolmijalkajalusta, jonka saa muutettua myös monopodiksi eli yksijalaksi. Jalusta on hyvä, kun otetaan kuvia teleobjektiivilla, eikä haluta kuvan tärähtävän.

Sopivaan käyttöön oleva kamerareppu tai laukku on tarkoitus suojella kameraa, objektiivia ja muita tarvikkeita lialta tai kolhuilta. Oikeanlaisessa repussa tai laukussa on tarvittavat pehmustetut väliseinät, jottei kamera ja objektiivit hankaisi toisiaan kuljetuksen aikana. Sopivan kokoinen kamerareppu tai laukku on tärkeä säilytyspaikka valokuvaajan tarvikkeille. Jokaiselle löytyy sopivan kokoinen reppu tai laukku omille tarvikkeilleen ja osa niistä on sadetiiviitä. (Flyktman 2014, 120.)

4.5 Kuvankäsittely

Kuvan ottamistilanteessa rajaaminen ei välttämättä onnistu ensi yrittämällä. Se johtuu siitä, jos kuvattavaa kohdetta ei pääse kuvaamaan tarpeeksi lähelle tai objektiivin polttoväli ei ole riittävän pitkä. Kuvankäsittelyllä rajaaminen onnistuu, kun kuvan reunoilta otetaan ylimääräinen pois, jotta saadaan kuvankohde paremmin esille. Rajauksella voidaan muuttaa kuvan muotosuhdetta. Se voi olla matala ja leveä tai pitkä ja korkea. Pitää huomioida se, että pikselimäärä vähenee kuvan reunoja rajatessa, mutta kohteen koko rajauksessa pysyy muuttumattomana. (Flyktman 2014, 344.)

Jälkikäteen katsottuna kuvaa tietokoneelta voidaan huomata esimerkiksi se, että maisemakuvassa horisonttilinja ei välttämättä ole suorassa. Tähän on ratkaisu, kun se voidaan korjata kuvankäsittelyllä. On huomattava se, että suoristaessa kuvan reunoista leikkaantuu sitä enemmän pois mitä enemmän sitä käännetään. (Flyktman 2014, 346.)

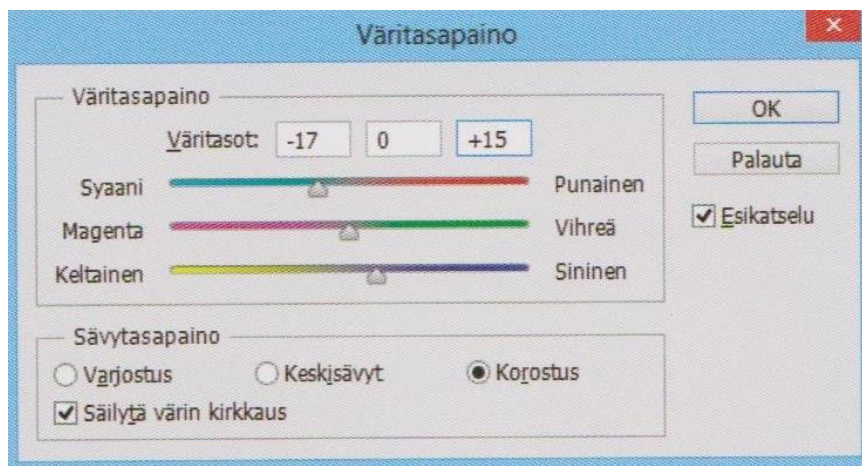
Aina kuvista ei voi saada kuvan ottamisen hetkellä oikeanlaisesti valottuneita. Kuvat voivat olla joko liian vaaleita tai liian tummia. Erilaisin kuvankäsittely kei-

noin voidaan tehdä kuvasta paremmin valottunut. Sävykäyrien avulla voidaan säätää tummia ja vaaleita kohtia. Kirkkaus säädöllä voidaan saada kuvasta kirkkaampi. Vähän alivalottuneessa kuvassa voidaan vaalentaa keskisävyjä gamma-säädön avulla. Ylivalottuneessa kuvassa voidaan tehdä muutokset sävykäyrän, kirkkaus-säädön ja gamma-arvon avulla. Täysin ylivalottunutta eli puhkipalanutta kuvaa ei voida pelastaa. Jos kuva on otettu RAW-kuvana, niin silloin on paremmat mahdollisuudet pelastaa puhkipalanut kuva, koska RAW-kuvaan on tallentunut laajempi sävymäärä. Jos osa kuvasta on ylivalottunut ja osa alivalottunut, niin sitä voidaan muokata varjostukset/korostukset toiminnolla. (Flyktman 2014, 347–350.)

Kuvan latteus voi johtua siitä jos kuvassa on liian kova kontrasti. Sopiva kontrastin määrä saa kuvan näyttämään sävykkäämmältä ja terävämmältä. Kontrasti on tummien ja vaaleiden alueiden sävyero kuvassa. Kontrastia voidaan säätää manuaalisesti tai automaattisesti. Manuaalisella säädöllä saadaan haluttu tulos, mutta automaattisesti säädetyllä kuvasta saattaa tulla liian kontrastinen tai liian laimea. (Flyktman 2014, 354.)

Kuvaa voidaan tarvittaessa terävöittää, jos kuva näyttää epäterävältä. Kuvaa kannattaa terävöittää silloin, kun pikselimäärää vähennetään. Terävöinti voidaan tehdä epäterävällä maskilla. Jos kuvaa terävöittää liikaa, niin on vaarana, että se näyttää rakeiselta. Jos kuva on liian tärähtänyt, niin sitä ei voida parantaa terävöittämisellä. (Flyktman 2014, 364.)

Kuvassa värisävyt eivät aina toistu kuten haluaisi. Se johtuu siitä, kun on hankalat valaistusolosuhteet ja käytettäessä kameran automaattista valkotasapainoa tai väärästä lämpötilavalinnasta. Värisävyjä voidaan muokata sävytasapainon säädöillä (Kuvio 7). Automaattisella värikorjaus toiminnolla säädetään kuvan värit ja kontrastia analysoimalla kuvaa. (Flyktman 2014, 361.)

Kuvio 7. Väritasapainon säädöt (Flyktman 2014, 361)

Panoraama on monesta kuvasta koostuva matala ja hyvin leveä kuva. Maisemasta otetut kuvat voidaan yhdistää kuvanmuokkausohjelmalla. Sen voi tehdä automaattisella (Kuvio 8) tai manuaalisella toiminnolla. Kuvat pitää ottaa vieritysten ja vähän päällekkäin, jotta kuvat voisi helpommin yhdistää. Kuvien yhdistämisen jälkeen on hyvä rajata kuva, jotta kuva näyttää yhtenäiseltä (Kuvio 8). (Flyktman 2014, 418.)

Kuvio 8. Älypuhelimella kuvattu panoraamakuva

5 ÄÄNEN TEKNIikka

5.1 Äänen perusteet ja digitaalinen ääni

Ääni on ilmassa väreilevä aalto. Väreilevä ääni tulee siitä, kun ääniaalto etenee ilmassa muodostaen paineen vaihteluita ääniaalloiksi. Sitä voidaan verrata veden aaltoliikkeeseen, kun veden pintaa kasvaa ja pienenee kuten ääniaaltokin. ”Aallonpituus eli λ on kahden peräkkäisen aallon harjan väli eli kahden painetihentymän väli.” (Onnela, Patrikainen, Viiri, 149). Ääniaallot eivät voi edetä tyhjiössä esimerkiksi avaruudessa, koska ne tarvitsevat aineen, jossa ääni voi edetä, esimerkiksi nesteessä, kaasuissa tai kiinteissä aineissa. (Onnela ym. 2012, 149).

Äänen taajuuden yksikkö on Hz eli hertsi. Korkeat äänet ovat ihmiskorvaan kiemaitä ja taas matalat äänet ovat möreitä. (Onnela ym. 2012, 150). Korkeat äänet tuottavat lyhytaaltoista väreilyä ja matalat äänet tuottavat taas päinvastaisesti. Taajuudet voidaan jakaa taajuuskaistoihin, joita ovat bassoäänet 20–200 Hz, keskiaäänet 200–2000 Hz ja diskanttiäänet 2000–20000 Hz. (Keränen, Lamberg & Penttinen 2005, 248–249.)

Äänen voimakkuuden muutoksia mitataan desibeleinä. Mitä kovempi ääni on, sitä kuuluvampi se on kuulijan korvaan. Tämä johtuu siitä, kun äänen mukana siirtyy energiaa, esimerkiksi ilmaan tai väliaineeseen, joka aiheuttaa värähtelemisen. (Onnela ym. 2012, 150.)

Stereoäänellä on tarkoitus luoda aidon tuntuinen äänikenttä, jolla voidaan tuntea tilavaikutelma. Ihmisen korvat voivat kuulla äänen joka suunnasta, mutta stereoäänellä halutaan äänien tulevan yhdestä tilasta. Monoääni on yhdessä paikassa pysyvä ääni, esimerkiksi kännykän pirinä. Monessa äänessä ei ole suuntavaikutelmaa, joten silloin ne voidaan äänittää monoäänenä. Monikanavaääni on yleisesti käytössä elokuvateattereissa ja elokuvissa. Kuusi erillistä kaiutinta antavat monikanavaäänessä vaikuttavan tilavaikutelman. (Keränen ym. 2005, 249–251.)

Analoginen ääni on sähköisesti johdettavaa signaalia. C-kasetti tai äänilevy ovat analogisia tallenteita, jotka ovat magneettisia. Magneettisilla tallentimilla on taipumus kulua, joten paljon kuunneltu c-kasetti kuluu puhki. Analoginen signaali ottaa herkästi häiriöitä, joten kaiuttimista saattaa kuulua kohinaa kuuntelemisen aikana. Digitaalinen ääni tarkoittaa äänen muuntamista numeroiksi. Digitaalisesti tallennettu ääni on bittejä. Toisin kuin c-kasetit digitaalinen ääni ei huonone. Digitaalinen ääni on helppoa muokata ja kopioida. (Keränen ym. 2005, 260.)

Ääni tarvitsee tallennustilaa enemmän, mitä voisi kuvitella. Tilan säästämiseksi on kehitetty pakkausmenetelmiä ja itse äänen pakkaamista kutsutaan kompresioiksi. Lyhemmältä nimeltä käytetään codecia, joka tarkoittaa algoritmiparia. Tämä algoritmiparin ensimmäinen puoli pakkaa äänitiedostoa ja toinen puoli purkaa sen auki. Tallennusformaatti on sama asia kuin tiedostomuoto ja niitä ovat esimerkiksi WAV, AIFF ja RA. (Keränen ym. 2005, 266.)

5.2 Äänimaisema

Äänimaisemalla tarkoitetaan ääniä, jotka liittyvät maiseman olevaan ympäristöön. Äänellä voidaan kuvastaa tapahtumia, esimerkiksi aamuisella torilla olevia ihmisiä ostoksilla tai junan saapuminen rautatieasemalle. Verraten ääniä aamuisella torilla ja keskipäivän torilla voidaan huomata äänen ajankohdan. Äänimaisemalla voidaan luoda mielikuva, esimerkiksi linnunlaulusta kesäaamuna. (Keränen ym. 2005, 194.)

Äänet voidaan nimittää kuvan ulkoisiksi ja sisäisiksi ääniksi. Kuvan ulkoiset äänet ovat kuvan pääaiheen ulkopuolelle jäävät äänilähteet ja kuvan sisäiset äänet löytyvät selkeästi kuvasta. Kuvan ulkopuolisella äänellä voidaan kuvastaa asioita, mitä kuvassa ei näy. Tällöin kuuntelijalle tai katsojalle syntyy enemmän mielikuvia. (Keränen ym. 2005, 194.)

5.3 Äänen tallentaminen

Teokseen tulevaa omaa äänimateriaalia nauhoitettiin digitaalisella nauhurilla. Digitaalisessa nauhurissa nauhoitetaan ääni nauhurin muistiin, josta se siirrettiin usb-johdolla tietokoneelle.

Äänittämistä varten tarvitaan siihen soveltuva äänentallennin. Ääntä voidaan nauhoittaa mikrofonilla varustettuun tietokoneeseen, johon on asennettu sopiva äänentallennus ohjelma. Ongelma suoraan tietokoneelle äänittämiseen on se, kun tietokoneen tuuletin häiritsee äänittämistä ja sen vuoksi tietokone pitäisi olla erissä tilassa kuin mikrofonin. Tämän vuoksi erilliset äänittämislaitteet on kätevämpiä. (Keränen ym. 2005, 255.)

Vanhempia tallennuksia tehtiin DAT-nauhuriin, MiniDisciin ja videokameran nauhakasettiin. DAT-nauhuri nauhoittaa äänen DAT-nauhalle, joka on c-kasettia pienempi. DAT-nauhureita on kahta mallia, joita ovat kannettavat ja räkkimallit. DAT-nauhuri on digitaalinen äänentallennusjärjestelmä. MiniDisc on c-kasetin ja cd-levyn välimuoto. Äänet tallennetaan minidisc-levylle, joka on pienempi kuin tietokonelevyke. MiniDisc on digitaalinen. Videokamerallakin voidaan äänittää. Joihinkin videokameroihin voidaan liittää ulkoinen mikrofoni. (Keränen ym. 2005, 255–256.)

Ääniaallot muuttavat värähtelyn sähköjännitykseksi mikrofonissa. Mikrofoneja on erityyppisiä ja niillä on omat käyttötarkoituksensa. Niitä valmistetaan mm. musiikin ja eri soittimien äänittämiseen, äänenvahvistusta varten, video- ja elokuväänittämiseen sekä puheen välittämiseen. Yleisimmät mikrofonit ovat dynaamisia ja kondensaattorimikrofoneja. (Keränen ym. 2005, 252.)

Yleisenä mikrofonina käytetään dynaamista mikrofonia. Mikrofonissa on kalvo, joka värähtelee äänenpaineen vuoksi ihmisen puhuessa mikrofoniin. Äänilähteen on oltava dynaamisessa mikrofonissa 1–30 senttimetrin päässä, koska mikrofoni ei ole kovin herkkä. Kondensaattorimikrofonia käytetään esimerkiksi

tehosteiden äänittämiseen ja elokuvatuotannossa. Se on herkkä, joten sillä voidaan äänittää useiden metrien päästä. (Keränen ym. 2005, 252.)

Suuntakuviot kertovat, mistä suunnasta ja kuinka laajalti mikrofoni poimii ääniä. Suuntakuvioita ovat muun muassa: hertta eli kardioidi, pallo, kahdeksikko ja kapeakeilainen haulikko. Haastattelutilanteisiin soveltuvat pallo- ja kahdeksikkomikrofoni. Kertojaäänien äänittämiseen sopivin suuntakuvio on hertta. Silloin, kun pitää äänittää tiettyä äänilähdettä tarkasti, niin haulikko soveltuu siihen parhaiten. (Keränen ym. 2005, 253–254.)

5.4 Ääniohjelmat

Ääniohjelmat voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin: Äänen toisto-ohjelmat, moniraitaohjelmat, äänen editointiohjelmat ja musiikkiohjelmat. Äänen toisto-ohjelmilla voidaan kuunnella ääntä, mutta siinä ei pystytä muokkaamaan äänitiedostoja. (Keränen ym. 2005, 271.)

Moniraitaohjelma on nimensä mukainen tarkoittaen sitä, että voi olla useita ääniraitoja, joihin voidaan liittää muita äänitiedostoja tai äänittää. Moniraitaohjelmalla voidaan muokata ääntä erikseen ja yhdistää ne sopivalla tavalla. Siihen voidaan liittää myös tehosteita. (Keränen ym. 2005, 271). Moniraitaohjelmat sopivat, esimerkiksi musiikin tai äänimaiseman muokkaamiseen. Äänenkäsittelyohjelmilla voidaan, esimerkiksi käsitellä puhetta, lisätä tehosteita tai kopioida. Ohjelmat ovat tarkoitettu yhden äänitiedoston muokkaamiseen. (Keränen ym. 2005, 272.)

6 PROSESSIN KUVAUS

6.1 Suunnitelma

Opinnäytetyön kuvaan kuuluivat kuvausten ja äänitysten suunnittelu ja toteutus, sekä teorian kirjoittaminen aikatauluineen. Työn suunnittelu aloitettiin keväällä 2014. Varhainen työnimi aiheelle oli luonnon hiljaisuus maaseutumatkailussa. Äänittäessä kävi ilmi, että luonnossa ei ole absoluuttista hiljaisuutta ja opinnäytetyö sai uuden suunnan. Kesän ja syksyn aikana teoria alkoi muotoutua. Aiheesta rajattiin pois riistakameran kuvat ja pitäydyttiin tavallisissa kamerakuvis- sa. Riistakameran kuva on sattumien summaa, joka ei sopinut tähän työhön.

Aluksi suunnitelmassa oli käyttää vain kesäkuvia, jotka kuvattiin vuonna 2014. Suunnitelmiin tuli muutos ja teemaksi vaihtui vuodenaika. Sen myötä opinnäytetyöhön otettiin mukaan tekijän aiemmin kuvaamia otoksia täydentämään teemaa. Talvella äänitettiin vielä ajankohtaan liittyviä ääniä. Toisen osion eli teoksen aikataulu oli miltei sama kuin teorialla, vaikka alkuperäisessä suunnitelmassa oli tarkoitus kirjoittaa ensin ja tuottaa visuaalinen osuus sen jälkeen. Erityisesti tekniikan teoria osio ja käytännön kuvaukset ja äänitykset palvelivat toisi- aan.

6.2 Toteutus

Kesällä kuvaamani kuvat kuvattiin osin suunnitelmieni mukaan ja välillä sain otoksia silloin, kun en niitä osannut odottaa. Kuvaukset voivat olla joskus hektisiä hetkiä, eikä niitä aina voi suunnitella etukäteen. Kuvauskeikan voi aina suunnitella, mutta ikinä ei voi tietää, mitä loppujen lopuksi saa kuvattua. Yritin kuvata kuvat aina mahdollisimman valmiiksi, ettei niitä tarvitsisi turhaan muokata. Kuitenkaan aina ei ole mahdollista kuvata täydellisillä asetuksilla tai raja- us saattaa olla väärä. Monet seikat vaikuttavat kuvaamiseen, mutta oikeanlaisella asenteella voi saada hyviä kuvia aikaan.

Kuvaukseen käytettiin pääsääntöisesti Canon EOS 50D kameraa. Objektiiveina käytettiin Canon EF 70–200mm f/4L USM, Tamron SP AF 17-50mm f/2.8 Di II LD ja Sigman 800mm f/8 peiliteleä. Vanhemmissa kuvissa on käytetty Canon EOS 40D ja 400D kameraa. Objektiiveina aiemmin otetuissa kuvissa on ollut käytössä makro-objektiivi ja eri polttovälin zoom-objektiiveja. Äänentallentimena oli Olympus VN-3100PC. Tarvittaessa käytettiin fotopro jalustaa. Joihinkin maisemakuviin olen käyttänyt polarisaatiosuodinta.

Äänityksen suhteen tähän opinnäytetyöhön jouduttiin tekemään rajoituksia. Ääniä voisi paremmilla laitteilla äänittää, mutta resurssit eivät riittäneet parempiin laitteisiin. Sen vuoksi lainaan teokseen ylen ääniarkistosta ääniä. Työssä päädyttiin kokeilemaan Olympus VN-3100PC tallenninta. Se oli halpa ratkaisu, mutta samalla jouduttiin tinkimään laadusta. Ylen ääniarkiston äänien lainaus teoksessa osoittaa sen tason, johon päästään oikeilla äänitykseen tarkoitetuilla laitteilla. Äänitykset tapahtuivat loppukevään ja kesän aikana. Äänitallentimella kerättiin erilaisia luonnonääniä, joista valittiin sopiva ääni teokseen. Ääniä piti vähän muokata ääniohjelmalla ja taidot riittivät editoimaan perusjuttuja.

Kuvien tekstit ja äänet liittyvät toisiinsa ja tekstit ovat tehokeino, jolla saadaan katsojan katseen vangittua tiettyyn pisteeseen. Katsojalle annetaan mahdollisuus katsoa ja kuunnella jokaista kuvaa ja ääntä rauhassa. Hiljaiset hetket antavat katsojalle aikaa miettiä, mitä silmät näkivätkään.

Teorian sisältö liittyy luonnollisesti itse teokseen. Teoria osion sisällön lähteet ovat pääosin kirjoista. Teoriassa käsittelin maaseutua ja sen matkailua, markkinointia, valokuvauksen ja äänen tekniikkaa. Teoria käsittelee näitä aiheita yleisellä tasolla. Tekniikka osiota on painotettu enemmän, koska toinen osio opinnäytetyötä on visuaalinen multimediaesitys.

6.3 Ongelmat ja ratkaisut

Tietokoneen jumiutumiset olivat välillä ongelma. Käytössäni oli vanhempi kone, joka ei ollut niin nopea, mitä toivoi. Työn tekeminen vaati kärsivällisyyttä ja luovuutta, jopa useiden tietokoneiden käyttöä. Vanhemmalla koneella kirjoitin teoria osion ja toisella koneella muokattiin visuaalinen esitys, jotta työ oli sujuvampaa. Äänityksen käsittelyohjelma vaati uudemman ja nopeamman tietokoneen.

Powerpoint esitykseen on helppo liittää kuvia, mutta äänen liittäminen samaan kokonaisuuteen vaati luovia ratkaisuja. Äänten ajoitukset olivat välillä haastavia ja niiden piti sopia sujuvasti kuvien kanssa. Kuvien ja äänten vaihto seuraaviin eivät aina olleet sujuvia. Powerpointin teossa piti vain olla kärsivällinen. Äänten ajoituksissa piti tarpeeksi monta kertaa kuunnella äänen loppu ja toisen äänen alku ja sovittaa se toimimaan kuvien kanssa. Tietyt tauot ja oikeat ajoitukset sujuivat lopulta ihan hyvin.

7 POHDINTA

Multimedia esitys kuvaa maaseutuluontoa kuvien, sanojen ja äänien maailmassa. Työ koostuu markkinoinnin ja kuvauksen teknisestä teoria osiosta sekä visuaalisesta esityksestä. Multimedia esitys oli mielenkiintoinen osa opinnäytetyötä ja rikkoi tekijänsä osaamisen rajoja. Luonto on ihmisille tärkeä ja voimistava elementti elämässä. Maaseutuluonnosta voi löytää itselleen rauhan tai erilaisia aktiviteetteja. Visuaalinen esitys tuottaa katsojalle vision maaseudusta ja sen luonnosta. Tekijänä haluan vaikuttaa vahvasti ja positiivisesti maaseutukuvaan.

Valokuvaaminen on pitkäaikainen harrastus ja oli luonnollista yhdistää se opinnäytetyöhön. Äänitys oli minulle uutta, mutta halusin tähän työhön jotain sellaista, mikä ei ole minulle tuttua ja turvallista. Tällöin rikoin omia rajojani ja koin onnistumisen tunteita. Tekniset laitteet ja välineet ovat merkittävä osa teoksen laatua ja niitä on testattu tässä opinnäytetyössä. Paremmilla varusteilla olisin saanut parempia äänitallenteita. Visuaalinen työ tuotteistaa maaseutua positiivisella tavalla. Työn arvostaa maaseutua. Opinnäytetyöni voisi olla esiselvitys maaseudun ympäristön tuotteistamiseen, esimerkiksi maaseutuvalokuvauskailun.

Opinnäytetyön tarkoitus oli esitellä maaseutuluontoa visuaalisesti. Teoria osion tarkoitus vahvistaa maaseudun imagoa puhtauden ja rauhallisuuden ympäristönä. Multimediaesitystä voitaisiin esittää tai käyttää itsenäisenä teoksena, esimerkiksi messuilla maaseutuluonnon markkinoinnissa. Maaseutua ja sen luontoa esitellään työssä yleisellä tasolla. Teoksen tarkoitus on saada ihmiset kiinnostumaan maaseudun luonnosta. Suggestiivisella viestinnällä on tarkoitus vedota tunnepitoisesti äänitehosteiden, liikkeen, kuvien, valojen ja varjojen sekä heijastusten avulla. Ylipäättään se on vahvaa imagomarkkinointia visuaalisin keinoin.

Agrologien opinnoissa ei ole aikaisemmin tehty tämän kaltaista opinnäytetyötä. Jatkoa tälle opinnäytetyölleni olisi toinen visuaalinen työ kohdennettuna kotieläimiin ja maaseutuun ja siinä voitaisiin käyttää videokuvaamista. Siinä olisi

yhdistettynä liikkuva kuva ja äänimaailma. Oppinäytetyö toimii pohjana mihin tahansa maaseutuun liittyvän tuotteen markkinoinnissa. Jatkokehityksen kohteena voisi olla Green Care tuotteiden markkinointi oppinäytetyön konseptia käyttäen. Työn nimenä voisi olla Green Care mahdollisuudet maaseudulla. Imagomarkkinoinnilla voidaan tuoda esille maaseutu ympäristöä. Samalla se muistuttaa luonnon tärkeydestä hyvinvoinnin lähteenä.

Matkailupuolelle voisi miettiä jatkotutkimuksen, joka liittyisi maaseutumatkailuun ja sen visuaaliseen markkinointiin. Opiskelija, joka haluaa jatkaa maaseudun markkinointia, voisi laatia kotisivut tai blogin, jossa visuaalista työtä esitettäisiin. Sieltä löytyisi maaseutuun liittyviä faktoja ja kuva- ja äänitiedostoja, jotka käsitelisivät maaseudulla tapahtuvaa toimintaa. Virtuaalisien ympäristöjen ja oppinäytetöiden mahdollisuudet ovat rajattomat. Kotisivujen tai blogin avulla voidaan opettaa ja antaa opiskelijoille tehtäviä, esimerkiksi ennen maatilaharjoittelua, jotta opiskelija voisi ennakolta valmistautua hyvin tulevaan harjoitteluun.

Yliopiston puolella taiteiden tiedekunta voisi hyödyntää oppinäytetyötäni tekemällä tutkimuksen luonnon vaikutuksista ihmiseen tai tutkia multimediateoksen avulla vaikutuksia ihmisten valintoihin. Tutkimuksilla voitaisiin tutkia ja selvittää päätöksentekoprosesseja, esimerkiksi mikä vaikuttaa ihmisen ekologisiin valintoihin. Jatkotutkimuksia voisi keksiä rajattomasti.

Multimediateos kertoo jatkuvuudesta, siitä kuinka luonto jatkaa kulkuaan vuodesta toiseen. Kiireiden keskellä voi antaa itselleen luvan pysähtyä ja rentoutua luonnon syleilyssä. Luontoa kohtaan oleva kunnioitus ja tiedostaminen pitävät lajien monimuotoisuutta arvokkaana rikkautena. Suomalaisilla on etuoikeus puhtaaseen luontoon.

LÄHTEET

- Flyktman, R. 2014. Suuri digikuvauksen käsikirja. Porvoo: Bookwell Oy.
- Freeman, M. 2008. Suuri digikuvausopas. Kiina.
- Haanpää, M. & Veijola, S. 2006. Hiljaisuuden tuotteistaminen lapin matkailussa. Lapin Yliopisto. Kauppatieteiden ja Matkailun tiedekunta. Taiteiden tiedekunta. Monitieteinen proseminaarityö.
- Hemmi, J. 2005. Matkailu, ympäristö, luonto osa 2. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Keränen, V., Lamberg, N. & Penttinen, J. 2005. Digitaalinen media. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Konttinen, L. Luonnon hyvinvointivaikutusten taloudellinen merkitys. Viitattu 16.4.2014.
https://www.sitra.fi/julkaisut/muut/Luonnon_hyvinvointivaikutusten_taloudellinen_merkitys.pdf
- Koskelo, P. 1991. Luonnon valokuvauksen ABC. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Lahtinen, J. & Isoviita, A. 2004. Markkinoinnin perusteet. Tampere: A5 Repro-palvelu Oy.
- Lemmetyinen, J. Mikä on maisema?. Viitattu 26.4.2015.
http://virtuoosi.pkky.fi/metsaverkko/Maisemanhoito/mika_on_maisema.htm
- Lüthje, M. 2005. Se mukava maaseutu siellä jossain: Maaseutumatkailu kokemusten, mielikuvien ja markkinoinnin kohteena. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.
- Mattila, M. 2014. Ympäristölainsäädännön luento 15.4.2014. Lapin ammattikorkeakoulu.
- Nieminen, T. 2004. Visuaalinen markkinointi. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Onnela, K., Patrikainen, T. & Viiri, J. 2012. Tekniikka. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Rinne, O. 2008. Digijärkkäri käyttäjän käsikirja. Porvoo: WS Bookwell Oy
- Ruka-Kuusamo Matkailu ry. Tekeminen. Viitattu 24.4.2015.
<http://www.ruka.fi/tekeminen>
- Ryymän, J. 2008. Maaseutumatkailu. Toimialaraportti ennakoi liiketoimintaympäristön muutoksia. Viitattu 16.4.2015.
http://www.temtoimialapalvelu.fi/files/646/Maaseutumatkailu_2008_netti.pdf

Schroeder, J. 2002. Visual consumption. Abingdon, Oxon: OX14 4RN

Vuokko, P. 2003. Markkinointiviestintä: merkitys, vaikutus ja keinot. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Ylikorpi, A-M. 1993. Matkailun koulutus- ja tutkimuskeskus: Maaseutumatkailun yritystoiminta. Helsinki: Painatuskeskus Oy

LIITTEET

[Multimediaesitys powerpoint](#)